

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 100 Lei,
fél évre 50 Lei, egyes szám 4 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)
Református lelkészi hivatal; a hová a
lap szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdi-
nánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklamációk Konrád Géza címére
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

Ujévi levél.

Jel. 3. 1—3.

Nem valami kedves ismerős írja, hanem a legjobb barát Nem egy kiváló nagy ember, hanem annál is nagyobb: János apostol, ki által maga az Ur üzeni. Nem olyan szokásos érték nélküli „boldog újév” kívánás ez, hanem inkább adósság levél, fizetési felszólítás számla, amelyet előbb-utóbb ki kell fizetnünk. Ha nem tudnánk, hogy egykor Sardesbe írta, azt hinni, hogy egyenesen hozzánk intézte: anyaszentegyházunkhoz, gyülekezeteinkhez. **Tudom, hogy az a neved, hogy élsz és halott vagy.**

Ez a nevünk a hűtleneknek és hitetleneknek, a bennünket gunnyal kritizálóknak és ellenségeinknek a szájában. Ez a nevünk: élsz és halott vagy, tehát élőhalott vagy. Bár fáj a bírálat és mar a guny — mert igen sokszor igazságtalan — mégis jó meghallanunk és meg is szivlelnünk. Meg kell hallanunk, nem, mikor ellenségeink rikoltozzák felénk, hanem mikor résztvevő, szánó szívével azt üzeni nekünk, „akinél van az isteni hét lélek és a hét csillag.” Nézem egyházunk, közelebből kerülünk tetőtlen épületét, a befedetlen falakat, amikről a tetőt önkezünkkel akaratlan szedtük le és nem látom az életet e falak közt, mely erőt adjon, hogy újra visszaradjuk. Nézem egyházunkat, gyülekezeteinket, fényes tükörben: a jelent a múltban és egy még fényesebben: az Ige tükörében; nézem az élők hitét a holtak hitében, a fiakat az apákban és egyházam sorsán, jövőjén aggódva, gyötrő kérdések emésztenek s mint egy-egy sikoltó jajkiáltás, elcsúszásra várva, törnek fel szívemből. Nem több-é a halott a föld felett, mint a föld alatt, hol őseink nyugosznak? Nem lesz-é több közöttünk a halott, mint az élő, nem több-é már is és nem lesz-é bennünk, gyülekezeteinkben, anyaszentegyházunkban diadalmasabb a halál merevsége, mint az élet lüktetése, arcaikon az élettelen dermedt sápadása, mint az élet rózsás ragyogása? Ha még ma nem is, de

nem lesz-é már holnap igaz, hogy ez a nevünk: élünk és halottak vagyunk?

Nem, nem! Az életnek felséges jelei vesznek körül bennünket. Még állnak ősi váraink: az iskolák, miket az élet megújult forrásainak áldott kiáradása: a reformáció hívott életre. Régi intézményeink ujjakkal gazdagodtak és egymásután szállnak fel a tornyokba harangjaink, melyek közül többet egy-egy buzgó szív halája emel fel oda. És mégis, mégis lehetetlen meg nem hallanunk, amint tovább üzeni az Ur: **nem találtam a te cselekedeteidet Isten előtt teljeseznek.** Nézzétek meg templomaitokat és meglátjátok, akik távol vannak tőle; nézzétek meg, kik fölkeresik s meglátjátok-é rajtuk, hogy ott voltak beszédeiken, hogy Isten beszélt hozzájuk, cselekedeteiken, hogy Krisztus tetteit látták? Nézzétek meg az indulatokat, melyekkel az Ur ügyének terheit hordozzák, nézzétek az el nem végzett cselekedeteket, a meg nem oldott, sőt meg sem kezdett feladatokat: nem találtam cselekedeteiteket Isten előtt teljeseznek.

Ezért újabb célt tűz elénk: **vigyázz és erősítsd meg a többieket, kik halófélben vannak.** Jövőnknek, igazi életünknek titka ez. Attól függ életünk, hogy meglátjuk-e és megtudjuk-e láttatni, értetni gyülekezeteink vezetőivel, ma még élő hiveinkkel ezt! Meghallják-e, hogy nem egyedül annak a néhány száz és szerte-szét, egyedül és egymástól is távol álló lelkipásztornak, vagy annak a kevésszámu világi papnak a tiszte, hivatása gyönyörűsége és tragikuma, hogy kiáltó szó legyen a süketeknek, világosság a vakoknak, az élet hívívője a haldoklóknak. Az Ur ujévi leveléből boldogan halljuk a felhívó szót, mely új munka és egyben megmentetés: erősítsd meg azokat, kik halófélben vannak. Egyházunknak missziói egyházzá kell válni, hiveinknek, kik élőknek tudják, tartják magukat, misszionáriusoknak kell lenni, kik ne menjenek el érzéketlen a halófélben levők mellett, hanem vigyék hozzájuk az Életet és megtartsák az életet. Minden, igazi reformátust, ki egyházát hiven sze-

reti, ki meglátja a benne adatott hivatást, rá kell vezetni, hogy értse meg ma, hogy ez az ő hivatása is és mindenkinek egy-egy nemes értelemben vett agitátornak kell lenni!

Megemlékezzél azért, hogyan vetted és hallottad és tartsd meg és térj meg. Nem szükséges hozzá más, csak ez, de ez feltétlen szükséges!

*

János a hét gyülekezetet hét gyertyatartónak mondja. Talán soha sem éreztük úgy e hasonlat gyönyörűségét, fölemelő és kötelező voltát, mint most. Gyertyatartó minden gyülekezet, melynek az a boldogsága, hogy fényt hordozzon. Száz, meg ezerágu gyertyatartóinkban világolnak a gyertyák: hiveink szíve, élete. De bennünk a fényt nekünk kell meggyújtani, lobogásban tartani; van-e, lesz-e hozzá elég fény a mi szíveinkben? Ha lesz, akkor fölszáll ez ujévi köd és világosság ragyog reánk is.

Debreceni István.

Szilárd létalapot kerületünknek.

Öt éve már, hogy az isteni gondviselés kifürkészhetetlen akarata letépett a tiszántúli református egyházkerület testéről több mint 200,000 magyar református hívőt. E pásztor és vezetőség nélkül maradt sereg, eleinte az erdélyi egyházkerület védőszárnyai alá menekült, majd megkísérelte az önálló kerületté való alakulást, amit keresztül is vitt, de sajnos nem azzal az eredménnyel, amit mindnyájan reméltünk.

Az új egyházkerület „Királyhágómelléki Református Egyházkerület” névvel itt áll ma, megalakulva és működve bár, de csonkán, szárnyszegetten. Hiányzik a két választott vezér: a püspök és főgondnok, akik nélkül, mint a lélek nélküli test, tehetetlen; működése ugy ki-, mint befelé súlytalan, erélytelenül kapkodó. Természetes, hogy minden erőnkkel ez áldatlan, sorvasztó állapot megszüntetésén kellene dolgoznunk, de ma, még sajnos, különböző természetű, ezidőszert áthidalhatatlan akadályok tornyosulnak, teljesen a mi hibáinkon kívül, a közmegnyugvásra szolgáló kiegyenlítés elé. Ez a válság bizonytalan terminusig húzódhat el, a megoldást milétünk veszélyeztetése nélkül nem várhatjuk meg ölbetett kezekkel; ez a tény mindnyájunk előtt ismeretes. Ezzel számolva, vette fel az alkotó működés fonalát tavaszi közgyűlésünk, a legidősebb esperes és egyházmegyei gondnok elnöklete alatt, fontos határozatot hozván, a lélekszám szerinti, 20 leies egyházfenntartó adó (a kultur-, vagy

kultuszadó elnevezést helytelennek tartom, amit népünk soha sem fog jelentőségében felfogni), kötelező kimondásával, természetesen progressív alapon.

E hó 14-én tartott kerületi gyűlésünk legfontosabb része a 20 leies egyházfenntartó adó jegyében folyt le. A vezetőség nem tartván a mai viszonyok között elégségesnek a lélekszám szerinti 20 leit, annak 30 leire való fel-emelését hozta javaslatba. E javaslat megszavazható nem volt, sajnos, a 20 leies adó sincs még korántsem biztosítva, sőt annak behajtása nagy nehézségekbe ütközik. E javaslat széles medrű vitájánál, több bölcs, megszívlelendő hozzászólás után, bátorkodtam én is felszólalni és javaslatomban egyházkerületünk fennállásának, nyugodt működésének alapjait, másként, igazságosabban, hogy úgy mondjam népünk nagy tömegének simpatikusabban, szeretném biztosítva látni. Nem akartam az ugyis hosszú ideig tartó vitát még jobban elnyújtani és ezért csak néhány, vázlatos szóval okoltam meg javaslatomat.

E helyütt szeretném azt teljes egészében kifejtteni, már azért is, hogy az olvasók, nekem nagyon becses véleményét kíválsam javaslatom hibáira, vagy esetleges jó részeire nézve.

A lélekszám szerinti adóban én nemcsak kulturális intézményeink fennmaradásának, hanem az egész királyhágómelléki egyházkerület életben maradásának alapját látom. Egyházkerületünk elszakadván az anyakerülettől, itt áll ma egy árva fillér alap nélkül, sem ingó, sem productió ingatlan vagyona! E szomorú helyzetben nem bízhatja magát egy labilis adóra, amely befolyhatik, vagy nem és évenként változhatik, pénzünk értékének biztosan várható hullámlása mellett. Tegyük fel a legjobb esetet, hogy adónk rendszeren befolyik a mai alakjában, holnap már emelni kell és ismét kezdődik az áldatlan, elidegenítő kivetés, behajtás, egyházközsegeinknek örökös zaklatása stb. Más, szilárd alapot kell tehát keresnünk, jobban mondva, létesítenünk!

Négy évszázados a kálvinista egyház hatalmas épülete ez országban; nagy, pusztító viharokat kibírt szilárdan, néha megfogyva bár, de törve sohasem. Hajdan, minden látható vagyon nélkül, uralkodótól, annak kormányától üldöztetve fenntartotta magát, sőt gyarapodott erőben, hatalomban és ma, amidőn szabadon működhetik, papjai állami támogatásban részesülnek, az uralkodó templomait meglátogatja és az egyházat jóindulatáról minden alkalommal biztosítja, most merüljön el, most hulljon szét, annak csak egy kis része is?

Az a minden tiszteletreméltó testület, a lánglelkű predikátorok fáradhatatlan utódai, a református lelkészek, ma is egész lelkükkel, tudásukkal, minden erejüket megfeszítve dolgoznak egyházunk fennmaradásán, de sajnos, csaknem egyedül, különösen a mi ujonnan alakult egyházkerületünk területén. E sisiphusi munkájukban mi világiak nem hagyhatjuk őket egyedül, roskadozva a felelősség ólomsulya alatt, sajnos, nem ritkán a gyanúsítások mérges nyilainak is kiszolgáltattva. Számításba véve repatriált világi férfaink erősen érezhető hiányát, van még ma is elég vagyonos, tekintélyes világi tagja egyházkerületünknek, akiknek lelkes, egyöntetű megmozdulása és példatadó áldozatkészsége magával ragadván a népet, amely felrázva lethatgiájából, igenis tud győnyörü, nagy áldozatokat hozni, megvethetné ifju egyházkerületünk szilárd, reális alapjait.

A kálvinista vallás: magyar vallásnak is nevezik, fajunknak csaknem minden szép tulajdonsága benne van, nyelve a mi édes, drága anyanyelvünk. Ezért a legnagyobb áldozatot meghozni nemcsak szent kötelességünk, hanem annak büszke, lelkes teljesítése a mai sötét, önző, a nemzetköziségől megmetyelvezett világban, egy bizonyos megnyugtató, jó érzést kell, hogy kiváltson minden igaz, kálvinista magyar lelkében.

Szent meggyőződéseim és törhetetlen hitem, hogy ez így is van és ez ösztönzött arra, hogy megtegyem e hó 14-iki kerületi közgyűlésünkön javaslatomat, az önkéntes, egyszeri, egyházkerületünk fenntartó alapját képezendő, vagyondóra vonatkozólag. Javaslatom, Székely László tisztelt barátom, bánáti egyházmegyénk nagyérdemű gondnokának gondolatait is magamévátéve, a következő:

1. 1924 év december 31-ig maradjon meg változatlanul a 20 lei-s lélekszám szerinti egyházfenntartó adó, annak a behajtása a legnagyobb eréllyel biztosítandó.

2. Minden egyházközség köteleztessék meglévő felekezeti iskolájának saját erejéből való fenntartására, beleértve a tanerők, a jelenlegi viszonyoknak megfelelő fizetését is. Ez egyházközségek a kerületi közigazgatási járulékon kívül más, az egyházkerület fenntartását szolgáló járulékot nem fizetnek. Olyan egyházközségek, amelyek az *illetékes egyházmegye véleménye szerint*, olyan anyagi viszonyok között vannak, hogy e kötelezettségeiknek eleget nem tehetnek, kerületi segélyben részesülnek.

3. Minden olyan egyházközség, amelynek jelenleg felekezeti iskolája nincs, vagy felállításhoz, vagy fizet egy bizonyos ezután megállá-

pitandó lélekszám szerinti egyházfenntartó adót progressio alapon.

4. Minden egyházközség fizeti lélekszám szerint a mindenkor megállapított kerületi közigazgatási járulékot.

5. Az egyházkerület minden vagyonos tagja, intellektuellek, földbirtokosok, bérlők, gyárosok, kereskedők, vagyonos földművesek és iparosok, fizessen egy vagyoni viszonyaival és egyháza, faja, kulturája iránti szeretetével arányban álló összeget önkéntes vagyondóként a kerület pénztárába 1924 év, december 31-ig készpénzben, vagy ingatlanban. Ennek ellenében fel lesz mentve életfogytiglan, az egyházközségi terheken kívül fizetendő, minden néven nevezendő egyházi járuléktól, de csak az esetben, ha illetékes egyházmegyeje a hozott áldozatot vagyonával arányban állónak ítélendi. E vagyondó eredménye képezné egyházkerületünk fennmaradásának alapját, azaz középiskoláink, tanítóképzőink létének és egy theologia felállításának biztosítását.

Javaslatomban nem kívánok lehetetlenségeket, csak nemes, a jövőbe látó gondolkozást. Be kell látnia minden korrektül, gondolkozó magyar kálvinistának, hogyha messzemenő anyagi áldozatokra nem hajlandó, úgy egyháza a királyhágómelléki egyházkerület területén *imminens veszélyben van!*

Lelkes világi férfaink, mert hála Istenünknek ilyenek is vannak, elsősorban lelkészi karunk kiválóságaival karöltve *nagy, fáradságot nem ismerő propagandát* kell, hogy kifejtsenek, legkésőbb a nyár folyamán, javaslatom sikere érdekében, de nem olyan módon, mint, ahogy az a 20 lei-s adó érdekében történt. A siker akkor nem maradhat el, de fel kell ébrednünk kis hitű, pessimista dermedtségünk-ből, amíg nem késő. Az utókor ne gunymosollyal ajkain beszéljen az új királyhágómelléki kerület szárnypróbálgatásairól, hanem tisztelettel emlékezzék meg arról a lélekemelő, szép példáról, amit e kerület kálvinista magyar népe egyházához, fajához és kulturájához törhetetlenül ragaszkodva statuált.

Mi pedig, velem egy véleményen levő hitsorsosaim, kérjük a Mindenhatót, hogy világosítsa meg kálvinista népünk elméjét, ihlesse meg lelkét *ez utolsó órában*, hogy szavaim ne hangozzanak el a komor, vésztiósló felhőktől borított nagy pusztaságban.

Sculia (Szigetfalu), 1923 december 21-én.

Telegdi László,

egyházkerületi és megyei világi tanácsbíró,
a szigetfalui ref. egyházközség főgondnoka.

Szemle.

Egy látogatás reminiscentiái.

A napokban felkerestem gyülekezetem egyik buzgó presbiterét s asztalán ott találtam a „Szereket” című színes fedélbe fűzött, csinos kiállítású vallásos irányú néplapot. Megjelenik ez N.-váradon, minden hó 15-én, mint a romániai magyar anyanyelvű baptisták hivatalos közlönye. Végig forgattam a 16 oldalas lapot, elég változatos tartalmu s ami fő *elégé népszerű*. A „missziói hírek” című rovatban megragadta a figyelmemet az, hogy Mezőbajon május 10-én 7, Erdőszádán június 10-én 6, Vadászon május 31-én 5, Avasujvároson június 5-én 10, Feketegyarmaton 25, Ágyán június 17-én 6 egyén vízbemerítéséről és felvételéről ad hírt.

Megbotránkozva ír egy református káplánról, ki „sátáni haraggal” a bibliával fenyegette meg a térítőket s eldobta azt.

Jelenti továbbá, hogy az „Év” című keresztyén szellemű naptár megjelenik az 1924-ik évre is. Tudatja továbbá, hogy megjelent a szövetség összes imaházait ábrázoló album. Van a lapnak egy négy oldalas melléklete is, az „Ébresztő” című missziói lap.

Azt kérdezte tőlem az én presbiter testvérem, hogy nincs nekünk ilyen irányú néplapunk, holott mi sokkal többen vagyunk s több intelligenciával bírunk, mint a baptisták?

Nem nagyon tudtam felelni. Nálunk van Szatmáron, Váradon helyi kis néplap. Arra mi nem gondolunk, hogy egyesítsük erőinket. A szép pályát megfutott „Téli Ujság” is beszünt, hiába van közöttünk Szabolcska.

Vannak tehetséges népszerű íróink Szabolcskán kívül is. Szécsi, Sárközi, Kürthy stb. mind a a nép szívéhez tudnak szólni. Hátha még azt megtudja az én presbiter testvérem, hogy ez évben talán már református naptár sem fog megjelenni, mert nem lehetett kapni kiadót.

Hát zörgetett-e valaki egyházainkban, hogy előlegezzük a Naptár költségeit?

Nem lehet a Királyhágómelléki kerületnek olyan egyháza, mely 100 lélek után egy naptárt s egy néplapot elárusítani ne tudna.

Igazán nem tudom, van-e már alakulásunknak negyedik évében egy missziói bizottságunk, mely a lelkeknek ébresztgetését, istenországa felé való irányítását különösen a sajtó útján munkálni volna hivatott.

Lépünk belső összeköttetésbe a kolozsvári „Evangéliumi misszió iratterjesztő társulat”-tal.

Itt keressük a testvériesülést, hogy erősebbek lehessünk, nem olyan téreken, ahol robbanó szerekkel dolgoznak egyes elégedetlen testvéreink.

B.

Egyházi hírek

Lelkészmegbízás. A hajduszoboszlói tizenötezer lelket számláló népes gyülekezet presbyteriuma és választóközönsége, a Szabó Antal eszperes halálával megüresedett egyik lelkesi állására Bélyeky Lajos volt lelkesét hívta vissza, aki 8 évi ottani működése alatt a 26 tanerős felekezeti elemi iskolát rendbehozta s a hívek minden nagyobb megterhelhetése nélkül diszes, modern berendezésű tantermekben helyeztette el. Együttal a pénzfizetés helyett buza és földjárandóságot biztosított a presbyterium s a stólákat ezüstértékben állapította meg, amely által papjai megélhetését a nehéz időben biztosabb alapokra helyezte. A hajduszoboszlóiak ez eljárása ritka megbecsülése a sok bírálatnak kitett lelkesi szolgálatnak. Mivel az özvegy egy egész évi kegyeleti időt élvez, a változás csak őszre lesz aktuális.

A nagyszalontai református egyháznak van egy hatalmas terme, mely egykor a református gimnázium tornaterméül szolgált. Ezt a termet az egyház gyűléstermül, továbbá vallásos délutánok, ifjúsági ünnepélyek tartására használta és amellet a szabadnapokra bérbeadta, miből jelentős jövedelmet nyert. Ezt a termet több mint egy éve a katonaság elfoglalva tartotta, megakadályozva minden munkát és anyagilag is károsítva az egyházat. A múlt hó közepén azonban végre kiköltözött belőle s a lelkesek már előre nagyszabású evangélizációs munka programját készítették el, mely a terem felszabadulásával lett volna megindítható. Ekkor a gör. kel. egyház azzal a kéréssel fordult a presbyteriumhoz, hogy adja át neki kápolnának. A presbyterium az említett célokra tekintettel, kizárólagos és egyedüli használatra nem adhatta át, de méltányolva a gör. kel. egyház kérését, felajánlotta, hogy használják közösen, testvéries egyetértéssel úgy, hogy a gör. kel. egyház berendezheti kápolnának, tartson benne bármikor istenitiszteletet, viszont a református egyház is vallásos délutánokat, ifjúsági és ünnepélyes istenitiszteletet és készséggel lemond arról, hogy más, a kápolna jelleggel össze nem egyeztethető célokra használja, ami jelentékeny anyagi áldozatot jelent. A határozat azonban a nevezett egyház vezetőinek nem volt elég és a termet a katonaság útján elrekviráltatta s egyedüli használatra rendeztette be kápolnának.

A Jó Pásztor. Ezzel a címmel indította meg Bede László máramarosszigeti lelkesztársunk „Keresztyén egyházi és társadalmi hetilapját”. A 8 oldalas egész ives, rajzzal diszitett, borítékos és rajta sikerült arcképet hozó lap a kis gyülekezeti néplapokon felülállónak ígérkezik s ha nemcsak a szigeti gyülekezet lapja marad, hanem általános egyházi érdekeket szolgál, ami felől nem kételkedünk, minden pártolást és terjesztést megérdemel és az óhajtott, jelen számunkban is sürgetett, általunk pedig több, mint egy évvel ezelőtt

a kerület által megindítani akart néplapot áldással fogja helyettesíteni. Örömmel üdvözljük és szívből kívánunk sikert pályafutására. — Előfizetési ára 3 hónapra 40 lei, amit azonban jó volna mérsékelni s talán az előfizetők szaporodásával lehetne is.

Harangavató-Ünnepély Nagyszalontán. December 20-án tartotta a nagyszalontai gyülekezet harangavató-ünnepségét, midőn két harangot adott át az Isten dicsőségének szolgálatára, melyek közül az egyik több mint 35 mm., a másik pedig csaknem 10 mm. s a kettő a költségekkel együtt 230,000 leibe került. A nagyobbik harang ára közadakozásból gyűlt össze, a kisebbiket pedig 60,000 lei költséggel egy egyházat igazán szerető, buzgó házaspár: K. Balogh Ferenc és felesége Buzay Róza öntette, főlemelő példát adva ezzel hitüknek és áldozatkészségüknek. Ez a cselekedet igazi keresztyén jótett volt, mert nevüknek a harangon való megörökítését és nyilvánosságra hozatalát sem akarták megengedni, amellet adományukhoz hozzáfűzték, hogy a harang díjai tőkésítessenek és idővel kamatait az egyház árva-gyermekének segélyezésére fordítsa. — A felavatási ünnepségen Sulyok István főlemelő imádságot mondott, Csernák Béla egyh. ker. főjegyző pedig Márk 148. alapján tartalmas ünnepi beszédet tartott meggyőző erővel tárva fel a gyülekezet további kötelességeit iskoláink, faji művelődésünk és egyházi életünk megújulása iránt és nagyhatással buzdítva azok teljesítésére. Közben és utána énekkari és magán énekszámok emelték az áhitatos leikeket. Kedves részlete volt az istentiszteletnek Debreczeni István lelkész kisfiának megkeresztelése, melyet Sulyok István valóban püspöki módon végzett. Az istentisztelet után történt a harangok felavatása Kassay Béla tenkei lelkész, egyh. ker. tanácsbíró által, ki tartalmas evangéliumi beszédet és buzgó imádságot mondott. — Majd az esperesi lakon az egyház küldöttsége mondott köszönetet a kerület vezetőinek az ünnepélyen való közreműködéséért, utána pedig püspökünk a presbyterium képviselőivel látogatást tett a harangot adományozó K. Balogh Ferenc házánál, kifejezve a gyülekezet elismerését és köszönetét. — Délután vallásos ünnepély volt a templomban, melyen Bugyi János erdőgyaraki lelkész, egyh. megyei tanácsbíró szívből fakadó imádságot, Arday Aladár gyantái lelkész pedig Filippi 4. 13. alapján magas színvonalú, lelkes beszédet tartott. Az ünnepély többi száma énekkar, magán és kettős énekszámokból állott. — Este nívós hangverseny volt, melyen prologusként Debreczeni István olvasta fel „A két harang” c. műszámunkban közölt versét, Sulyok Ica kedvesen és nagy hatással énekelt, ugyancsak Farkas Béla kolozsvári theológus is. Fokozták az estély sikerét Benes Ilonka és Madas István nagyváradi református színművészek, az előbbi művészi szavaltával, az utóbbi szellemes, aktuális strófaival. Végül még helyi szereplők egészítették ki a műsort, mely Böszörményi Lajos esperes zárószavaival ért véget. — Ki kell emelnünk Vasváry Béla kántort, kinek több sikerült zenei szerzeményét adták elő az éneklő szereplők és az ének-

kar. Feljegyezzük, hogy sem banket, sem táncmulatság nem volt. A vendéglélekésznek az egyház az egyházmegyei internátusban adott ebédet.

A lelkész tanfolyam és konferencia az elszállásolás nehézségei miatt ismét elmarad.

Szerkesztői üzenetek ...

Lapunk olvasóinak, barátainak és anyaszent-egyházunk tagjainak szeretettel kívánunk az Ur kegyelmében gazdag, boldog ujesztendőt!

T. L. Szigetfalu. Csak most jöhet, mert a múlt szám a cikk megérkezésekor készen volt.

B. Technikai okokból a múlt számból lemaradt. **Dr B. G.** Az ígert beváltását haladéktalanul kérem és várom közvetlen hozzám.

P. I. Bánatában résztvevő szívvel osztozom.

Hivatalos rész.

Az egyházkerület kulturadó-bizottságától.

10—1924. sz.

A nagytiszteletű esperesi és lelkész hivatalnak.

A múlt év december hó 14-ik napján tartott egyházkerületi közgyűlés a kulturadó tárgyában alapvető határozatát meghozván, minek folytán annak sürgős végrehajtása az iskolák érdekében elengedhetetlen szükségként jelentkezik. Amennyiben az illetékes esperesi hivatalok utján az egyes egyházközsegek már hetekkel ezelőtt értesítést nyertek kulturadó járulékaiknak végleges megállapításáról, sőt a megített észrevételeket és kérelmeket is az alapelvek figyelembevételével a kulturadó ügyeinek továbbvitelével megbízott bizottság elintézte és intézkedéséről az érdekelteket értesítette. Tehát elérkezett az idő arra nézve, hogy egyházközsegeink vezető presbyteriumai hivatásuk magaslatára emelkedve, a történelmi felelősség nagy súlyával rájuk nehezedő szent célra áldozatukat meghozni igyekezzenek. Kérem azért, hogy a kulturadónak befizetendő összegéből az 1923 szept. 1-től számítandó esedékes félévi részletét hivatalomhoz mielőbb utalványozni sziveskedjenek, mert eddig már több egyházközség jelentette, hogy az iskola katasztrófáját csak a gyors segéllyel előzhetjük meg. Meggyőződésem, hogy nincsen olyan presbyterium, amelyiknek lelke meg ne rezegne annak a hírne hallatára, hogy egyházunk és fajunk fenntartóló oszlopai itt is, ott is összeomlással fenyegetnek.

A nagytiszteletű esperes urakat pedig arra kérem, hogyha úgy gondolják, hogy az „Egyházi és Iskolai Szemle” útján ez a felhívás nem jut el a böles vezetők alatt álló egyházközsegek mindegyikében, saját körleveleikben a kulturadó befizetése felől rendelkezni és a lelkészársakat ateintetben is köte ezni méltóztassanak, hogy minden presbyterium a kulturadónak központba való megküldését egyidejűleg az esperesi hivatalnak is jelentse, hogy így a hátralékokat nyilvántartván, a késedelmes egyházközsegekkel szemben a törvényszerű eljárás bármely pillanatban folyamatba tehető legyen.

Atyáffságos üdvözléssel vagyok
Nagyvárad, 1924. jan. 9.

Sulyok,
biz. elnök

8—1924.

A nagytiszteletű Lelkészi Hivataloknak.

1923. évi december hó 14-én tartott egyházkerületi közgyűlésünk annak tudatában, hogy amilyen mértékben következik be felekezeti iskoláink működésének korlátozása, olyan mértékben nő a külföldi testvéreinknél is jól bevált vasárnapi iskolák jelentősége, elrendelte, hogy az egyházmegyék a lelkesegyesületek útján a vasárnapi iskoláknak minden gyűlekezetben megszervezésére az előkészítő lépéseket 1924 szept. 1-ig megtegyék. Felkérem azokat a lelkesztársaimat, akik vasárnapi iskolát már tartanak fenn, szíveskedjenek hozzám január 15-ig bejelenteni, hány vasárnapi iskolai csoportjuk van, hány gyermekkel és hány csoportvezetővel, hogy így a Vasárnapi Iskola Világszövetségnek bejelentve, annak támogatásában részesülhessenek.

Nagyvárad, 1924 január 5.

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

4—1924.

Nagytiszteletű Esperes Ur!

Van szerencsém fölkérni, hogy a bölcs vezetés alatt álló egyházközsegeket értesíteni méltóztassék, miszerint egyházkerületünk 1923 dec. 14-iki közgyűlése az egyházkerületi közigazgatási járulékot az 1924. évre lélekszám után 50 baniban, a megélhetés nehézségeivel küzdő nyugdíjas lelkeszek, lelkeszövegyek és árvák segélyezésére fordítandó egyházközsegi járulékot az 1924. évre is lélekszám után 5 baniban állapította meg.

Atyafiságos üdvözléssel vagyok
Nagyvárad, 1924 január 5.

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző

Tanítói pályázati hirdetmény.

Tanítónónk nem biztosíthatván magát, lemondott; ennél fogva a hosszumezei ref. egyház pályázatot nyit II-ik tanítói állásra. Javadalom: Jó lakás, két szoba, konyha, kamara, melléképületek és kert. Pénzfizetés: 1. az egyház pénztárából évenként 625 Lei; 2. 50—60 szekér fa, értéke 5—6 ezer Lei; 3. 4 hold föld = 2000 Lei; 4. 3 drb marhára legeltetési jog; 5. az államegély kiutalásáig az egyházi pénztár fizet évente 4475 Leit.

Pályázhatnak fi- és nőtanítók, az állam által elismert oklevéllel. Pályázati határidő 1924 január 13. Választás lesz délelőtt 11 órakor. Pályázók kérvényeiket okmányaikkal felszerelve küldjék Hosszumezőre (Máramaros vm.) a ref. lelkeszi hivatalhoz.

Campulung la Tisa, Hosszumező 1923 dec. 24.

Nagy Endre,
ref. lelkesz.

Egyházak, dalárdák, iskolák figyelmébe!

Harmonium(PA)KR gyártmány)
crős hangú, fekete
eladó!!

Oradea-Mare—Nagyvárad, Lukács György-u. 34.

Váradynál.

3

BÉRES KÁROLY**könyvnyomda, papírraktár, könyv- és írószerkereskedés**a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület
vallástani kézikönyveinek kiadója és főbizománya**ORADEA-MARE—NAGYVÁRAD,**
Ferdinánd király körút (Rákóczi-út) 14. szám.**Nagytiszteletű Esperes, Iskolaszéki Elnök, Igazgató és Tanító urak figyelmébe!**

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy a Királyhágómelléki Református egyházkerület közgyűlése 57/1923 számú határozatával engem bizott meg a főhatósága alá tartozó iskolákban az új tanévre kötelező használatra elrendelt és más kiadású könyvekkel nem helyettesíthető

Református Vallástani kézikönyvek

kizárólagos kiadásával, terjesztésével és mélyen tisztelt Uram kiszolgálásával. Már megjelent és kaphatók a következő új kiadású vallástani kézikönyvek:

- A református gyermek első valláskönyve, az el. isk. I. o. sz. 12—
II. o. sz. részére, írta Zöld Mihály, ref. lelkesz. 10—
Református Vallástani kézikönyv, az el. isk. III. o. sz. 12—
írta Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző-int. igazg. 12—
Református Vallástani kézikönyv, az el. isk. IV. o. sz. 12—
írta Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző-int. igazg. 12—
Az O-szövetségi kijelentés története, [Bibl. ism.] Kézikönyv a középisk. [polg., gymn., lyc., fiu- és leányisk.] I. oszt. r., írta Farkas Kálmán főgymn. tan. 16—
Az O-szövetségi kijelentés története, [Bibl. ism.] Kézikönyv a középisk. [polg., gymn., lyc., fiu- és leányisk.] II. oszt. r., írta Farkas Kálmán főgymn. tan. 16—
A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület főhatósága alá tartozó el. népiskolákban a következő tankönyvek használandók az 1923/24. tanévre a vallástani kézikönyveken kívül:
I. oszt. Dr Caba Ágoston, Fonomimiai ABC . . . 15—
II. „ Dr Caba Ágoston, Abecedar fonomimic, román nyelvű ABC . . . 14—
Dr Caba Á.—Nagy V. Olvasókönyv . . . 22—
III. oszt. Dr Caba Á.—Nagy V. Olvasókönyv . . . 24—
Dr Caba Ágoston, Gramatica română [román nyelvtan] magyar—román szótárral IV-ik kiadás . . . 16—
Coroiu, Biharmegye földrajza . . . 7—
Coroiu—Dr Caba—Nagy, Biharmegye kézi térképe . . . 8—
IV. oszt. Dr Caba Á.—Nagy V., Olvasókönyv . . . 26—
Dr Caba Ágoston, Románia földrajza . . . 16—
V.—VI. oszt. Több tanítók magyar olvasókönyve . . . 34—
Ioanovici, Románia alkotmánytana . . . 13—
Szebesztha—Bányai, Természettan . . . 18—
Szeiler Miklós, Természettan és vegytan . . . 15—

Raktáron tartom az iskolákban használandó: új szótárokat, térképeket, címereket, írkákat, füzeteket, mindenféle fekete és színes írónokat, krétákat, szivacsokat, törölógummikat, tollszárakat, legjobb minőségű tollhegyeket, tintákat, palatáblákat, palavesszőket stb. itt fel nem sorolható cikkeket és azokat a legolcsóbb napi áron szállítom.

Ezeket kívül ajánlom a legjobb mintájú, román—magyar szövegű iskolai nyomtatványokat:

- Értesítő-könyvecske, füze . . . 1 drb Lei 3-50
Elemi iskolai bizonyítvány . . . 1 „ Lei 1—
Felvételi napló, külv . . . ivenként Lei 3—
Felvételi napló, belv . . . Lei 3—
Előmeneteli és mulasztási napló . . . Lei 3—
Haladási napló . . . Lei 1-50
Haladást mutató íráslapok, magyar, német, vagy dictandó vonalzással . . . darabonként Lei 1-50
Tanrend . . . Lei 1—
Iskoláknak, ha egyszerre rendelik meg a tanulóknak szükséges könyveket és írószereket, engedményt nyújtok. Midőn eddigi szíves pártfogását hálásan köszönöm meg, kérem szíves jóindulatát új vállalatom iránt is fenntartani. Nb. megbízásait kérve, legszolidabb, pontos kiszolgálásomról előre is biztosítva,
vagyok, hittestvéri tisztelettel **BÉRES KÁROLY**